

Prologas

Visi žinojo, kad Sofija Beket – pavainikė.

Žinojo tai ir tarnai. Bet jie mylėjo mažylę Sofiją, mylėjo ją nuo tada, kai būdama trejų atkako į Penvudo Parką – mažas žmogutis per dideliu paltu, vieną lietingą liepos naktį paliktas ant durų slenksčio. Jie mylėjo mergytę, todėl apsimetė tikį šeštojo Penvudo grafo žodžiais, kad ji yra seno bičiulio našlaitė dukra. Ir visai nesvarbu, kad samanų žalumo Sofijos akys ir smėlio spalvos plaukai buvo lygiai tokie patys, kaip grafo. Nesvarbu, kad savo veido forma ji buvo neįtikėtinai panaši į neseniai mirusią grafo motiną, o jos šypsena buvo tiksli grafo sesers šypsenos kopija. Visi tylėjo, kad neskaudintų Sofijos – ir neprarastų darbo vietos.

Grafas Ričardas Ganingvertas niekada su niekuo neaptarinėjo Sofijos kilmės, bet, be abejo, žinojo, kad mergaitė yra jo nesantuokinė dukra. Niekas nematė, kas buvo parašyta laiške, kurį ūkvedė ištraukė iš Sofijos kišenės, kai tą lietingą naktį ji buvo surasta; raštelį perskaitęs grafas po kelių sekundžių jį sudegino. Jis pasižiūrėjo, kaip popierius degdamas raitosi ir trupa, tada paliepė greta vaikų kambario paruošti Sofijai miegamąjį. Taip ji apsigyveno grafo namuose. Jis vadino ją Sofija, o ji kreipdavosi „milorde“, jie susitikdavo kelis kartus per metus, kai grafas parvažiudavo iš Londono, o tai būdavo retokai.

Turbūt dar svarbiau tai, kad Sofija žinojo esanti pavainikė. Ji nė pati nelabai suprato, iš kur, bet žinojo ir tiek – ko gero, visą savo gyvenimą. Iš ankstesnių laikų iki atsikraustant į Penvudo Parką ji prisiminė labai mažai. Prisiminė ilgą kelionę karieta per Angliją, prisiminė senelę, kosinčią, švokščiančią ir labai liesą, aiškinančią, kad jai reikės gyventi pas tėtį. Bet geriausiai prisiminė, kaip stovėjo ant slenksčio merkiama lietaus, žinodama, kad krūmuose slepiasi senelė, norėdama įsitikinti, kad Sofija bus įleista į vidų.

Grafas pirštu palietė mergytės smakrą, atgręžė jos veiduką į šviesą, ir tą akimirką abu suprato tiesą.

Visi žinojo, kad Sofija pavainikė, bet niekas apie tai nekalbėjo, ir toks nerašytas

susitarimas visiems tiko.

Kol grafas nusprendė vesti.

Išgirdusi naujieną Sofija apsidžiaugė. Ūkvedė sakė, kad liokajus jai sakė, kad grafo kambarinė jam sakė, jog grafas, tapęs šeimos galva, ketina daugiau laiko praleisti Penvudo Parke. Sofija ne itin pasiilgdavo grafo, kai šis būdavo išvykęs – sunku ilgėtis žmogaus, kuris net ir būdamas šalia mažai kreipia į tave dėmesį, – bet pagalvodavo, kad *galėtų* jo pasiilgti, jei geriau pažintų, o jei geriau pažintų, galbūt jis taip dažnai neišvyktų. Be to, kambarinė sakė, kad ūkvedė jai sakė, kad kaimynų liokajus jai sakė, jog būsimoji grafo žmona jau turi dvi dukteris, maždaug tokio amžiaus, kaip Sofija.

Septynerius metus viena praleidusi vaikų kambaryje Sofija džiūgavo. Ji, ne taip, kaip kiti apylinkės vaikai, niekada nebūdavo kviečiama į vakarėlius ir šventes. Ne, joks žmogus neišvadino jos pavainike – tai prilygtų pareiškimui, kad grafas, visiems paskelbęs, jog Sofija našlaitė, yra melagis. Kita vertus, grafas labai ir nesistengė, kad aukštuomenė priimtų Sofiją. Taigi dešimtmetės mergaitės geriausi draugai buvo kambarinės ir liokajai, o jos tėvais galėjai palaikyti ūkvedę ir vyriausiąjį liokajų.

Tačiau pagaliau ji turės tikras seseris.

O taip, Sofija suprato negalėsianti vadinti jų seserimis. Žinojo būsianti pristatyta kaip Sofija Marija Beket, grafo globojama našlaitė, bet jos gyvens kaip seserys. Ir tai svarbiausia.

Taigi vieną vasario popietę Sofija buvo nuvesta į didžiąją menę ir ten kartu su susirinkusiais tarnais žiūrėdama pro langus laukė, kada keliuku privažiuos grafo karieta su naująja grafiene ir dviem jos dukterimis. Ir, žinoma, su grafu.

– Kaip manai, ar aš jai patiksiu? – sušnabždėjo Sofija ūkvedei, poniai Gibons. – Turiu omeny, grafo žmonai.

– Brangioji, žinoma, tu jai patiksi, – taip pat pašnibždomis atsakė ponija Gibons.

Tačiau jos akyse buvo matyti abejonė. Negalėjai atmesti tikimybės, kad naujoji grafienė į vyro pavainikę žiūrės kreivai.

– Ir aš mokysiuosi su jos dukterimis?

– Nematau prasmės mokyti jus atskirai.

Sofija susimąsčiusi linktelėjo, tada pamatė atriedančią karietą ir ėmė muistytis.

– Jie jau čia! – sukuždėjo.

Ponija Gibons ištiesė ranką, norėdama paglostyti jai galvą, bet Sofija jau buvo prie lango, beveik prispaudusi nosį prie stiklo.

Pirmas išlipo grafas, paskui jis padavė ranką dviem mažoms mergaitėms. Jos vilkėjo vienodus juodus apsiaustus. Vienos plaukai buvo surišti rausvu kaspinu, kitos – geltonu. Mergaitėms pasitraukus į šalį, grafas padėjo išlipti paskutinei keleivei.

Sofija net nekvėpuodama laukė, kada pasirodys naujoji grafienė. Ji sukryžiuvo pirštus, iš lūpų išsiveržė tylus „meldžiu“.

„Meldžiu, kad ji mane pamiltų.“

Galbūt, jei grafienė ją mylėtų, grafas irgi pamiltų ir net imtų elgtis kaip su tikra dukterimi, net jei taip ir nevadintų. Tuomet jie būtų tikra šeima.

Sofijai žiūrint pro langą, naujoji grafienė išlipo iš kariatos. Jos judesiai buvo tokie grakštūs, tokie elegantiški, kad Sofijai ji priminė žvitrų vieversį, kartais atskrendantį pasiturkšti paukščių maudyklėje sode. Net ir grafienės skrybėlė buvo papuošta ilga žalsvai mėlyna plunksna, blizgančia vaiskioje žiemos saulėje.

– Ji tokia graži, – sušnabždėjo Sofija.

Mergaitė pašnairavo į poniją Gibons, norėdama suprasti, ką toji galvoja, bet ūkvedė tik stovėjo įsitempusi, nukreipusi žvilgsnį į priekį, ir laukė, kada grafas parsives naująją šeimą supažindinti su šeimynykščiais.

Sofija nurijo seiles, neapsispręsdama, kur jai derėtų stovėti. Regis, visi turėjo savo vietą. Tarnai buvo išsirikiavę pagal rangą nuo vyriausiojo liokajaus iki žemiausios virtuvės valytojos. Netgi šunys pareigingai tupėjo kampuose, šunininko laikomi už pavadėlių.

O Sofija neturėjo vietos. Jei ji iš tiesų būtų šeimnininko dukra, laukdama naujosios grafienės stovėtų su guvernantėmis. Jei būtų globojama našlaitė, jos padėtis būtų panaši. Tačiau panelė Timons persišaldė ir atsisakė išeiti iš vaikų kambario. Nė vienas iš tarnų nė akimirksniu nepatikėjo, kad ji rimtai serga – juk dar iš vakaro buvo sveika, – bet niekas jos nekaltino dėl šios apgavystės. Juk Sofija – grafo pavainikė, ir niekas nenorėtų užsitraukti grafienės nemalonės pristatydamas jai jos vyro nesantuokinį vaiką.

Jei tik grafienė nėra akla, kvaila arba ir tokia, ir tokia, ji akimirksniu supras, kad Sofija toli gražu nėra grafo globotinė.

Dviem liokajams plačiu mostu atvėrus laukujes duris, Sofija staiga susidrovėjo ir pasislėpė kampe. Pirmos įėjo mergaitės, tada jos pasitraukė į šalį, ir grafas įsivedė grafienę. Pristatė ją ir jos dukteris vyriausiajam liokajui, o šis ėmėsi pažindinti jas su tarnais.

Sofija laukė.

Vyriausiasis liokajus pristatė joms liokajus, vyriausiąją virėją, arklininkus.

Sofija laukė.

Jis pristatė virėjos padėjėjas, kambarines, valytojas.

Sofija laukė.

Galų gale vyriausiasis liokajus – pavarde Ramsis – pristatė žemiausią iš žemiausių tarnaičių, vos prieš savaitę pasamdytą virtuvės valytoją Dalsę. Grafas linktelėjo ir padėkojo, o Sofija vis dar laukė, visiškai neišmanydama, ką daryti.

Galop ji atsikrenkštė ir nedrąsiai šypsodamasi žengė į priekį. Ji mažai laiko praleisdavo su grafu, bet, jam atvykus į Penvudo Parką, išbėgdavo jo pasitikti. Grafas, prieš nuvarydamas mergaitę į vaikų kambarį, skirdavo jai kelias minutes, paklausinėdavo, ko išmoko per pamokas.

Be abejo, nors ir vedęs, grafas vis vien norės išgirsti, kaip jai sekasi mokslai. Jam tikrai bus įdomu sužinoti, kad ji atmintinai išmoko daugybės lentelę, o panelė Timons jos prancūzišką akcentą pavadino tobulu.

Tačiau tuo metu jis kažką kalbėjo grafienės dukterims ir jos neišgirdo. Sofija vėl atsikrenkštė, šįkart garsiau, ir kiek spigesniu balsu, nei būtų norėjusi, kreipėsi:

– Milorde?

Grafas atsigrėžė.

– A, Sofija, – sumurmėjo. – Nepastebėjau tavęs.

Sofijos veidas nušvito. Vadinasi, grafas neketino jos atstumti.

– Ir kas gi čia per viena? – žengdama artyn, kad geriau matytų, paklausė grafienė.

– Mano globotinė našlaitė, – atsakė grafas. – Panelė Sofija Beket.

Grafienė nužvelgė Sofiją, tada prisimerkė.

Dar labiau prisimerkė.

Ir dar labiau.

– Aišku, – tarė.

Visi priemenėje iškart suprato, kad ji *pamatė*.

– Rozamunda, – pasisukusi į savo mergaites, šūktelėjo grafienė, – Pouze, eime su manim.

Mergaitės nedelsdamos priėjo prie mamos. Sofija įsidrąsinusi joms nusišypsojo. Mažesnioji atsakė tuo pačiu, o vyresnėlė, kurios plaukai priminė aukso gijas, sekdamą mamos pavyzdžiu užrietė nosį ir pabrėžtinai nusisuko.

Sofija sunkiai nurijo seiles ir vėl šyptelėjo draugiškai mergaitei, bet šįkart mažylė neryžtingai prikando lūpą ir nunarino galvą.

Grafienė atsisuko į Sofiją ir pareiškė grafui:

– Tikiuosi, paruošėt kambarius Rozamundai ir Pouzei.

Jis linktelėjo.

– Greta vaikų kambario. Ten, kur ir Sofijos kambarys.

Ilgai buvo tylu. Grafienė tikriausiai nusprendė, kad kai kuriuos mūšius verčiau atidėti, kol šalia nebus tarnų, tad tepasakė:

– Norėčiau lipti į viršų.

Ir ji nuėjo, pasiėmusi grafą ir savo dukteris.

Sofija nulydėjo akimis į viršų lipančią naująją šeimą, tada atsisuko į ponią Gibons ir paklausė:

– Kaip manot, gal man eiti jiems padėti? Galėčiau parodyti mergaitėms vaikų kambarį.

Ponia Gibons papurtė galvą.

– Jos atrodo pavargusios, – sumelavo ji. – Neabejoju, kad pirmiausia norės prigulti pokačio.

Sofija suraukė antakius. Jai buvo pranešta, kad Rozamundai vienuolika, o Pouzei dešimt. Tikrai per didelės miegoti pietų miego.

Ponia Gibons patapšnojo jai per nugarą.

– Gal nori eiti su manim? Man reikėtų draugijos, o virėja sakė ką tik iškepusi sausainių. Jie tikriausiai dar šilti.

Sofija linktelėjo ir paskui ją išėjo iš priemenės. Vakare turės sočiai laiko susipažinti su mergaitėmis. Aprodys vaikų kambarį, jos susidraugaus ir netrukus taps tikromis seserimis.

Sofija nusišypsojo. Bus nuostabu turėti seserų.

Deja, tądien Sofija nebesutiko nei Rozamundos, nei Pouzės – beje, ir grafo su grafiene nematė. Nuėjusi į vaikų kambarį vakarieniauti, ji pastebėjo, kad stalas padengtas dviem, o ne keturiems. Panelė Timons (jau stebuklingai pasveikusi) pranešė grafienei sakius, kad Rozamunda ir Pouzė per daug pavargusios po kelionės, todėl nevalgys.

Vis dėlto mergaitėms reikėjo mokytis, taigi kitą rytą grafienė jas atlydėjo į vaikų kambarį. Sofija, jau valandą praleidusi prie mokslų, susidomėjusi pakėlė galvą nuo

matematikos uždavinio. Šįkart nenusišypsojo. Regis, kartais geriau to nedaryti.

– Panele Timons, – kreipėsi grafienė.

Panelė Timons tūptelėjo ir sumurmėjo:

– Miledi.

– Grafas sakė, kad mokysit mano dukteris.

– Stengsiuosi, miledi.

Grafienė mostelėjo vyresnėlei, tai auksaplaukei rugiagėlių spalvos akimis. Sofija pagalvojo, kad ji daili kaip porcelianinė lėlytė, grafo atsiųsta jai iš Londono septintojo gimtadienio proga.

– Čia Rozamunda, – tarė grafienė. – Jai vienuolika. O čia, – ji mostelėjo į kitą mergaitę, stovinčią nuleista galva, – Pouzė. Jai dešimt.

Sofija susidomėjusi pažvelgė į Pouzę. Ji buvo nepanaši į mamą ir seserį, tamsiaplaukė ir rudaakė, šiek tiek pūstažandė.

– Sofijai irgi dešimt, – atsakė panelė Timons.

Grafienė kietai sučiaupė lūpas.

– Prašyčiau aprodyti mergaitėms namus ir sodą.

Panelė Timons linktelėjo.

– Gerai. Sofija, pasidėk lentelę. Prie aritmetikos grįšim...

– Tik *mano* mergaitėms, – nutraukė ją grafienė. Balsas skambėjo šaltai, nors ji pati atrodė įsikarščiaavusi. – Aš pasikalbėsiu su Sofija.

Sofija gurktelėjo ir pamėgino pažvelgti grafienei į akis, bet žvilgsnis sustojo ties smakru. Panelei Timons išsivedus iš kambario Rozamundą ir Pouzę, ji atsistojo, laukdama nurodymų iš naujosios tėvo žmonos.

– Žinau, kas tu tokia, – vos užsidarius durims pareiškė grafienė.

– M-miledi?

– Esi jo pavainikė ir nemėgink to neigti.

Sofija tylėjo. Be abejo, tai buvo tiesa, tik niekas to balsiai nepasakė. Bent jau jai į akis.

Grafienė sugriebė jos smakrą, suspaudė ir pakėlė taip, kad mergaitė būtų priversta žiūrėti jai į akis.

– Paklausyk, – grėsmingai ištaraė ji. – Tegu gyvensi čia, Penvudo Parke, tegu mokysiesi kartu su mano dukterimis, bet esi niekas, pavainikė, ir visada tokia būsi. Niekada, *niekada* neimk vaizduotis, kad prilygsti mums – tai būtų didelė klaida.

Sofija tyliai suvaitojo, nes grafienės nagai susmigo jai į pasmakrę.

– Mano vyras, – tęsė grafienė, – nežinia kodėl jaučiasi tau įsipareigojęs. Žaviuosi, kad jis taip stengiasi atitaisyti savo praeities klaidas, bet mane žeidžia, kad gyveni šiuose namuose, kad jis tave maitina, rengia ir moko kaip tikrą dukterį.

Betgi ji ir yra tikra jo dukra. Ir šiuose namuose gyvena ilgiau už grafienę.

Staiga moteris paleido jos smakrą.

– Nenoriu tavęs akyse matyti, – sušnypštė. – Niekada nesikreipsi į mane ir stengsiesi laikytis nuo manęs kuo toliau. Be to, niekada nesikalbėsi su Rozamunda ir Pouze, tik per pamokas. Dabar jos šių namų šeimininkės dukterys ir joms nedera bendrauti su tokiomis, kaip *tu*. Bus klausimų?

Sofija papurtė galvą.

– Puiku.

Tai tarusi grafienė išplaukė iš kambario, palikusi Sofiją linkstančiomis kojomis ir drebančia lūpa.

Ir daugybe neišlietų ašarų.

Ilgainiui Sofija šiek tiek aiškiau suvokė, kokia kebli jos padėtis. Tarnai visada viską žinodavo ir po kiek laiko tos žinios pasiekdavo Sofijos ausis.

Grafienė, kurios vardas buvo Araminta, jau pačią pirmą dieną pareikalavo išvaryti Sofiją iš namų. Grafas nesutiko. Araminta neprivalo mylėti Sofijos, ramiai pasakė jis. Sofija jai gali net nepatikti. Bet ji turės su ja taikstyti. Jis septynerius metus augino mergaitę ir neketina apleisti šios pareigos.

Rozamunda ir Pouzė, imdamos pavyzdį iš Aramintos, į Sofiją žvelgė priešiškai ir iš aukšto, tik Pouzė nebuvo tokia žiauri ir nekankino jos taip, kaip Rozamunda. Kai panelė Timons nematydavo, Rozamunda su didžiausiu malonumu žnaibydavo Sofijai rankas. Sofija niekada nepasiskundė; abejojo, ar panelei Timons užtektų drąsos subarti Rozamundą (nes ši, be abejo, lėktų pas Aramintą guostis). Jei kas nors ir pastebėjo, kad Sofijos rankos nuolat nusėtos mėlynėmis, tylėjo.

Pouzė kartais parodydavo jai draugiškumą, bet dažniausiai tik atsidusdavo ir tardavo: „Mamytė neleidžia gražiai su tavimi elgtis.“

Grafas visiškai nesikišo į jų bendravimą.

Taip Sofija pragyveno ketverius metus, kol vieną dieną, rožių darželyje gerdamas arbatą, grafas visų nuostabai griebėsi už krūtinės, švokšdamas įkvėpė ir kniūbsčias

nuvirto ant akmeninio grindinio.

Jis taip ir nebeatgavo sąmonės.

Šis įvykis visus sukrėtė. Grafiui buvo tik keturiasdešimt. Kas galėjo numanyti, kad tokioje jaunystėje sustos širdis? Tačiau labiausiai sukrėsta buvo Araminta, nuo pat vestuvių nakties iš paskutiniųjų bandžiusi pradėti taip reikalingą įpėdinį.

– Gali būti, kad laukiuosi! – pasiskubino ji pranešti grafo advokatams. – Negalite atiduoti titulo kokiam nors tolimam pusbroliui. Manau, nešioju jo kūdikį.

Deja, kūdikio ji nenešiojo, ir kai po mėnesio (advokatai davė grafienei laiko įsitikinti, kad ji nėra nėščia) buvo perskaitytas grafo testamentas, Aramintai teko atsisėsti šalia naujojo grafo, jauno plevėsos, dažniau girto, nei blaivaus.

Galiausiai advokatas ištarė Aramintos vardą.

„Savo žmonai Aramintai Ganingvert, Penvudo grafienei, palieku metines dviejų tūkstančių svarų pajamas...”

– Tik tiek? – riktelėjo Araminta.

...Tačiau jei ji sutiktų rūpintis mano globotine panele Sofija Marija Beket ir suteikti jai pastogę iki dvidešimties metų, tuomet metinės jos pajamos patrigubėtų ir sudarytų šešis tūkstančius svarų.“

– Nenoriu jos, – sušnabždėjo Araminta.

– Neprivalot jos priimti, – priminė advokatas. – Galėtumėt...

– Pragyventi iš apgailėtinių dviejų tūkstančių per metus?! – sušuko ji. – Nemanau. Advokatas, pragyvenantis iš daug kuklesnės sumos, nieko nesakė.

Naujasis grafas, per visą susirinkimą be paliovos gėręs, tik patraukė pečiais.

Araminta atsistojo.

– Tai ką nusprendėte? – paklausė advokatas.

– Paimsiu ją, – tyliai pasakė ji.

– Ar man suieškoti mergaitę ir jai pranešti?

Araminta papurtė galvą.

– Pati pranešiu.

Tačiau šnekėdamasi su Sofija Araminta praleido kelias reikšmingas detales...